

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Operations Research) โดยมุ่งเน้นที่กระบวนการทางการแก้ปัญหาที่สมาคมประสบ ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหานั้นไม่จำเป็นจะต้องแก้ทุกสาเหตุของปัญหา แต่ได้ยึดหลักการไว้ว่า ให้แก้ปัญหาเท่าที่ผู้วิจัยจะสามารถกระทำได้

การวิจัยปฏิบัติการ (Operations Research) เป็นการประยุกต์ (Applied Method) วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อการแก้ปัญหาทางสังคม ที่ซับซ้อนและเป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยมีขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการในการวิเคราะห์สภาพปัญหาแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action) เพื่อให้ประชากรได้มีโอกาสนำเสนอ ปัญหาทั้งภายนอกและภายในของพวกเขา ซึ่งในบางเรื่องเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยไม่เคยทราบมาก่อนเลย จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้ถูกต้องและตรงประเด็น ผู้วิจัยได้สร้างทีมงานเพื่อดำเนินการวิจัย ประสานงานและกำหนดกรอบของปัญหาที่ทำการวิจัย โดยองค์ประกอบของทีมงานประกอบด้วย ผู้วิจัย ตัวแทนประชากรหรือคณะกรรมการของสมาคมมาปนกิจสงเคราะห์ นักวิชาการ หรือที่ปรึกษาของสมาคม (พนักงาน ร.ก.ศ. อำเภอพล) เป็นการประชุมระดมสมอง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัญหาด้วยกระบวนการกลุ่มโนมินอล (Nominal Group Technique) ซึ่งกำหนดให้มีการประชุมทุกเดือนเดือนละ 1 ครั้ง โดยการประชุมในแต่ละครั้งมีกิจกรรมดังนี้

6 มกราคม 2540 เป็นการประชุมครั้งแรก เป็นการประชุมเพื่อมอบหมายภาระกิจของแต่ละคนในกลุ่มและนำเสนอข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากพื้นที่ทดลองให้ที่ประชุมได้รับทราบ มีนายชูพันธ์ ศรีตะ ซึ่งเป็นประธานกรรมการของสมาคม ฯ เป็นประธานในที่ประชุม

เดือน กุมภาพันธ์ 2540 ถึง เดือน สิงหาคม 2540 เป็นการประชุมเพื่อให้คณะกรรมการ ทั้ง 15 คนซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ 15 ตำบลได้นำเสนอข้อมูลปัญหาของตน ซึ่งแต่ละคนได้นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเพื่อหาข้อยุติเพื่อเป็นการกำหนดสาเหตุของปัญหา

8 กันยายน 2540 และการประชุมในวันที่ 6 ตุลาคม 2540 เป็นการประชุมเพื่อศึกษาสภาพของปัญหาและหาข้อยุติ ซึ่งทำให้ได้รูปแบบของปัญหาดังแผนภูมิข้างปลา

การหาแนวทางแก้ปัญหา

การหาแนวทางแก้ปัญหา ทางทีมงานได้กำหนดให้มีการประชุมกลุ่มขึ้น โดยใช้ห้องประชุมของสมาคม ฯ ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2540 และ 8 ธันวาคม 2540 เป็นการประชุมเพื่อระดมสมองกำหนดหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในลักษณะแบบปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action) โดยให้คณะกรรมการ-พนักงาน คณะที่ปรึกษาและผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมการวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ปัญหา โดยขั้นตอนที่สำคัญของการปฏิบัติการคือขั้นตอนของการสร้างรูปแบบของการแก้ปัญหา ผู้วิจัยและทีมงานเป็นผู้กำหนด ขึ้นร่วมกันแล้วนำกิจกรรมที่สร้างขึ้น ซึ่งเรียกว่ากิจกรรมแทรกแซง (Intervention) นั้น ทดลองกับกลุ่มทดลอง จากนั้นจึงทำการประเมินผลหลังจากกลุ่มตัวอย่างผ่านกระบวนการของกิจกรรมแทรกแซง โดยมีขั้นตอนดังนี้

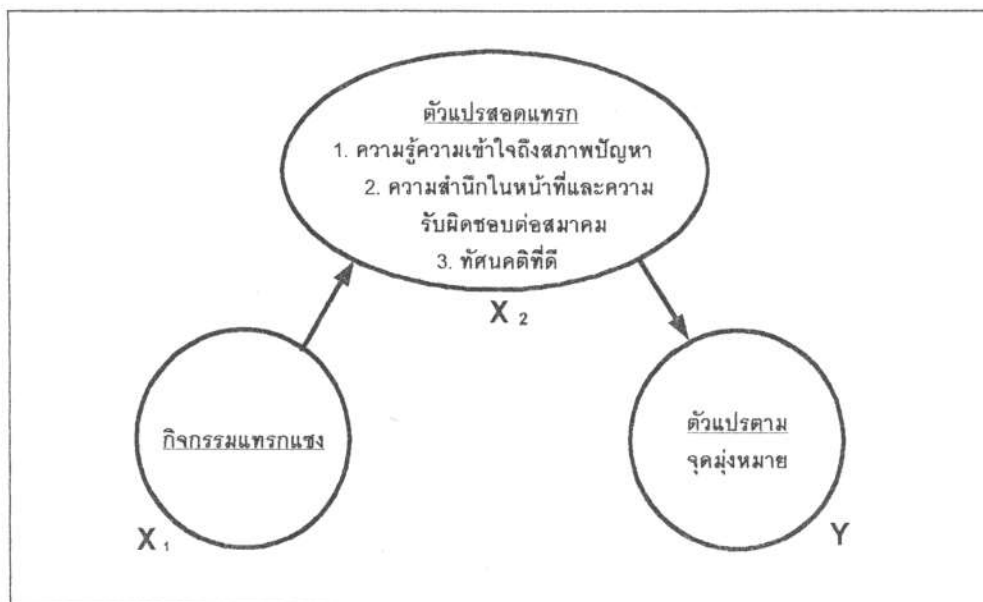
1. กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกิจกรรมแทรกแซง
3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน

3.1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยปฏิบัติการทางด้านการพัฒนาสังคมจะแตกต่างกับการวิจัยปฏิบัติการทางด้านวิศวกรรมศาสตร์หรืออุตสาหกรรมศาสตร์ตรงที่การวิจัยด้านแรกเกี่ยวข้องกับคนโดยตรงส่วนการวิจัยด้านหลังเกี่ยวข้องกับคนทางอ้อม (พิรสิทธิ์ คำวนณศิลป์, 2541:ข) ดังนั้นการกำหนดตัวแปรในการวิจัยจึงไม่สามารถกำหนดตัวแปรอิสระให้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามได้โดยตรง แต่จะต้องกำหนดตัวแปรอิสระให้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามโดยผ่านตัวแปรสอดแทรกซึ่งสามารถกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) เป็นตัวแปรที่เป็นผลกระทบจากตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวนเงินสงเคราะห์ศพค้างจ่ายของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ร.ก.ศ.
2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) หมายถึงตัวแปรที่เกิดจากกิจกรรมแทรกแซง (Intervention)

3. ตัวแปรสอดแทรก หมายถึง ความรู้ ทักษะคติ พฤติกรรมความรู้สึในด้านต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากกิจกรรมแทรกแซง ตัวแปรสอดแทรกจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมแทรกแซงและจุดมุ่งหมายที่ต้องการบรรลุผ่านตัวแปรสอดแทรก

3.2 กิจกรรมแทรกแซง (Interventions)

จากประเด็นของสาเหตุที่ทำให้สมาชิกค้างชำระเงินสงเคราะห์ดังต่อไปนี้

- 3.2.1 สมาคมขาดการจูงใจให้สมาชิกมีความรู้สึกร่วม
- 3.2.2 ขาดการประสานงานที่ดีระหว่าง สมาคม กับ สมาชิก
- 3.2.3 อัตราการรับชำระเงินสงเคราะห์เรียกเก็บล่วงหน้าสูง
- 3.2.4 การรับชำระเงินสงเคราะห์สมาคมจะรับเป็นจำนวนเต็มตามกำหนดไว้เท่านั้น

ผลการระดมสมองจึงทำให้ได้รูปแบบของกิจกรรม ที่จะใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ให้บริการในสมาคม (ระบบสนับสนุน) ซึ่งหมายถึง กลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยได้เลือกสรรมา โดยอาศัยแนวคิด - ทฤษฎี ต่าง ๆ เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติการจึงดำเนินการเป็นกระบวนการ

ในกระบวนการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหานี้ผู้วิจัยและนักวิชาการ ที่มีความเชี่ยวชาญใน
ด้านต่าง ๆ แนะนำกระบวนการในการ สร้าง / ปรับปรุง ข้อบังคับ ของสมาคม ให้มีความทันสมัย
สร้างภาวะ ความ เป็นผู้นำให้แก่กรรมการบริหารและพนักงานของสมา คมอาปนกิจสงเคราะห์
บรรยายทักษะทางการบริหารจากประสบการณ์จริงของวิทยากรให้ กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมสัมมนาได้
มีโอกาสดูแลรู้ จัดระดมสมองเพื่อกำหนดกระบวนการ การรับชำระเงินใหม่

กิจกรรมแทรกแซงที่ 1 (ภาคผนวก ก)

เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงด้าน กฎ -ระเบียบ (Normative Constraints) ที่เกี่ว
 ลำสมัย เช่น ข้อบังคับของสมาคม เปลี่ยนแปลงด้านวิธีการรับชำระเงินสงเคราะห์ การกำหนดอัตรา
 เงินสงเคราะห์ อัตราเงินสงเคราะห์เรียกเก็บล่วงหน้า การกำหนดระยะเวลาการเรียกชำระเงิน
 สงเคราะห์ล่วงหน้าและสร้างแรงจูงใจ ให้ประชากรเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมกับสมาคม

วิธีการ

จัดประชุม - สัมมนา เพื่อ สร้างบรรยากาศ ให้กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมประชุม เกิดความรู้สึกร่วม
ภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership) เมื่อพวกเขามีโอกาสให้ความช่วยเหลือสมาคม โดยชี้แจงให้ความ
รู้และยกย่องชมเชยในสิ่งที่พวกเขาได้กระทำอย่างจริงจัง พร้อมทั้งอธิบายข้อเท็จจริง ถึงแนวทางการ
ดำเนินการและระดมความคิดของกลุ่มสมาชิก คณะกรรมการและพนักงานของสมาคม ฯ ในการจัด
รูปแบบของ การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ.2517

จัดสัมมนาในวันที่ 25 มกราคม 2541 เพื่อชี้แนะแนวทาง ในการดำเนินการปรับปรุงระบบ การบริหารจัดการ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในด้านที่เกี่ยวข้องได้อธิบายถึงลักษณะ ต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน ของการดำเนินงานกิจกรรม รวมถึงการร่างข้อบังคับของสมาคมใหม่

สร้างแรงจูงใจให้ประชากรเกิดความสำนึกในหน้าที่ และกระตุ้นทางพฤติกรรมให้ประชากรเห็นคุณค่าของการเป็นผู้นำ โดย ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์

สร้างแรงจูงใจเสริมทางบวก(Positive Motivation) ให้สมาชิกทุกคน จำระเงินสงเคราะห์
เรียกเก็บล่วงหน้า ให้ครบ 1,000 บาท ตามข้อบังคับภายในเดือนมีนาคม 2541

ระคมสมองเพื่อหาแนวทางการเปลี่ยนแปลงวิธีการรับชำระหนี้แบบใหม่ โดยมุ่ง
ประเด็นให้เจ้าหนี้และผู้มีรายได้น้อย

ระดมสมองเพื่อกำหนดการตั้งตัวแทนระดับหมู่บ้านให้เป็นผู้ประสานงาน

จัดประชุมสมาคมในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2541 เพื่อลงมติรับหลักการในการจัดทำข้อบังคับของสมาคมขึ้นใหม่เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยข้อบังคับฉบับร่าง กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการรับชำระเงินสงเคราะห์ ตามที่ได้ระดมสมองจากประชากรที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาในวันที่ 25 มกราคม 2541 โดยเปลี่ยนแปลงจากเดิมรับชำระหน้าเคาเตอร์สำนักงานสมาคมเพียงอย่างเดียว ได้เพิ่มวิธีการรับชำระเงิน โดย การหักจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ทวีโชคอีกทางหนึ่ง

กิจกรรมแทรกแซงที่ 2 (ภาคผนวก ข)

เป็นกิจกรรมเสริม ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงวิธีการรับชำระเงินสงเคราะห์แบบใหม่ การสร้างระบบควบคุมเปลี่ยนแปลงวิธีการชำระเงินสงเคราะห์ โดย

1. สร้างรูปแบบการออมเงินเพื่อสำรองไว้สำหรับจ่ายสงเคราะห์ศพ
2. เปลี่ยนแปลงวิธีการรับชำระเงินสงเคราะห์จากชำระครั้งเดียวเป็นแบ่งชำระเป็นรายเดือน โดยใช้วิธีการสะสมทรัพย์ทวีโชค

วิธีการเดิม

การรับชำระเงินสงเคราะห์ สมาคมได้กำหนดให้สมาชิกต้องชำระเงินสงเคราะห์ ปีละ 1 ครั้ง เป็นจำนวน 1,500 บาท เป็นอย่างต่ำ เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนสมาชิกที่เสียชีวิตในรอบ 1 ปี ซึ่งมีจำนวนประมาณ 150 - 170 คน ซึ่งในการชำระเงินสงเคราะห์ดังกล่าว สมาชิก (จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 ราย) มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมากถึงร้อยละ 51 โดยเฉลี่ยรายได้ต่อคนไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท และจากสภาพภูมิทัศน์ทางสังคมของสมาชิก สมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร มีรายได้หลักมาจากการขายผลผลิตทางเกษตร โดยจะมีรายได้เสริมในช่วงนอกฤดูการทำนาอยู่บ้าง หากให้ชำระเงินสงเคราะห์ในคราวเดียว จะทำให้สมาชิกไม่สามารถชำระเงินจำนวนดังกล่าวได้

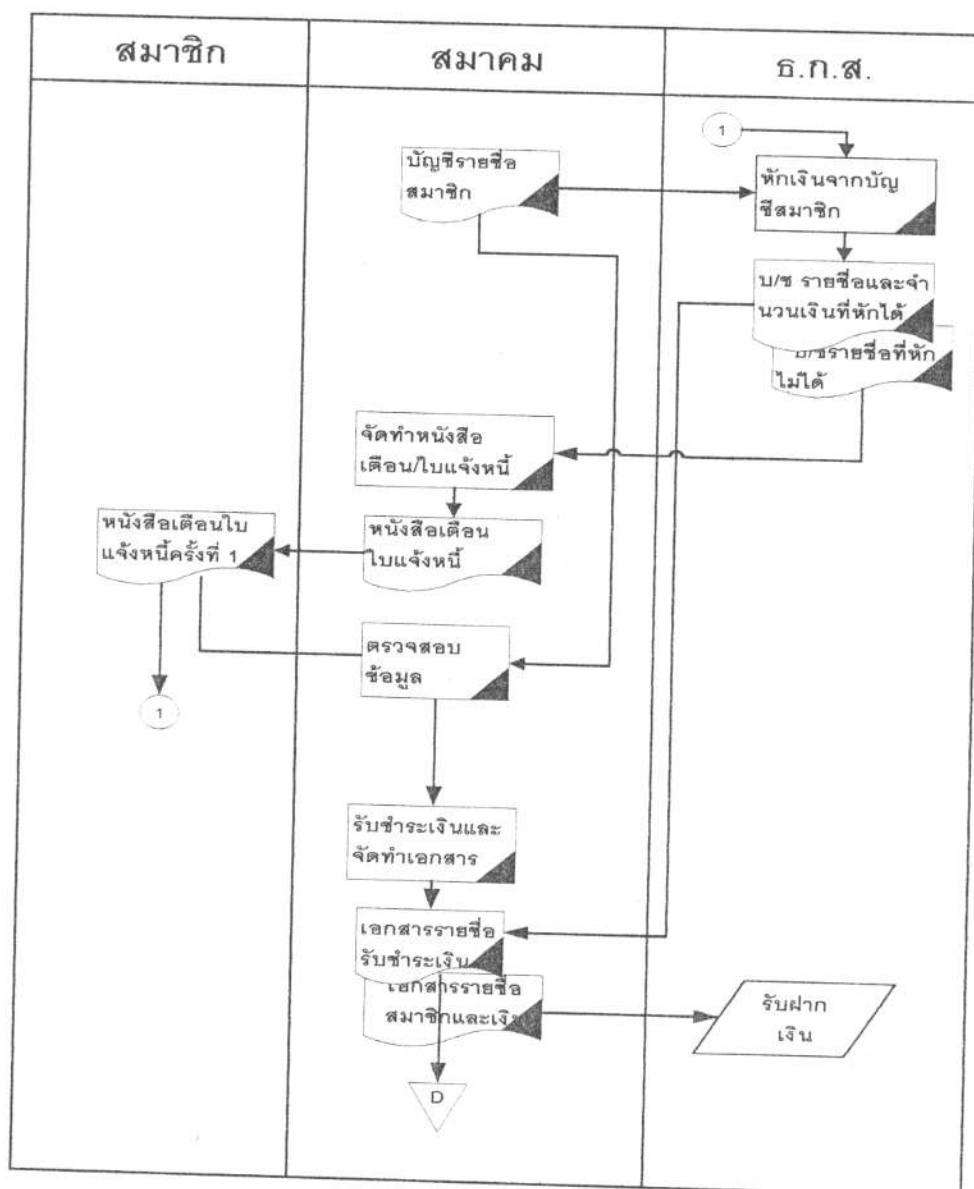
วิธีการแบบใหม่

เมื่อได้เข้าสู่ขั้นตอนของการระดมสมองร่วมกันจากประชากรซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งถือได้ว่า การกระจายของตัวอย่งนั้นได้ครอบคลุมพื้นที่ทดลองทั้งหมด ได้กรอบแนวทางของการชำระเงินแบบใหม่ กล่าวคือ

เมื่อสมาชิกมีรายได้ สมาชิกสามารถนำเงินรายได้ของตนจำนวนหนึ่งไปฝากไว้ในบัญชีออมทรัพย์ของตนเอง ซึ่งจะได้อัตราดอกเบี้ย และสามารถตรวจสอบจำนวนเงินได้ตลอด

สมาคมเมื่อถึงกำหนดรับชำระเงิน จะแจ้งรายชื่อของสมาชิกพร้อมกับจัดส่งบัญชีรายชื่อให้ ร.ก.ศ. เพื่อหัก/โอนเงินจากบัญชีของสมาชิกเข้าบัญชีของสมาคมเพื่อสำรองไว้เป็นเงินสงเคราะห์ศพ

ร.ก.ศ. ตรวจสอบและหักเงินจากบัญชีของสมาชิกตามบัญชีรายชื่อของสมาคมที่ส่งให้ โดย รายชื่อที่สามารถหักเงินจากบัญชีได้ สมาคมก็จะออกใบเสร็จรับเงินให้สมาชิก รายชื่อรายที่ไม่ สามารถหักเงินจากบัญชีได้ สมาคมจะตรวจสอบและจัดทำหนังสือเตือน/ใบแจ้งหนี้แจ้งให้สมาชิก ทราบโดยมอบหมายให้ตัวแทนระดับหมู่บ้าน เป็นผู้ประสานงาน

แผนภูมิที่ 8 วิธีการรับชำระเงินแบบใหม่ที่ ได้จากการระดมสมองของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วม

สมาชิกเมื่อได้รับหนังสือเตือน สามารถเลือกที่จะชำระเงินโดย ชำระเป็นเงินสดหรือชำระเข้าบัญชีเงินฝาก ได้ทั้ง ฝากเพื่อโอนเงินต่างสาขา (กรณีเดินทางไปทำงานในต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ) ฝาก ณ ที่ทำการสาขาที่เปิดบัญชี แล้วทำการแจ้งสมาคม สมาคมก็จะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

สมาคม เมื่อได้รับเงินสงเคราะห์ และเงินสงเคราะห์ล่วงหน้าจากสมาชิกแล้วก็จะสามารถดำเนินการเบิกจ่ายให้กับญาติของสมาชิกผู้เสียชีวิตได้ทันที ซึ่งกระบวนการจ่ายเงินสงเคราะห์ศพนั้นสามารถดำเนินการได้ภายใน 1 วัน

3. รมรณรงค์การออมเงินโดยมอบหมายให้ ฝ่ายบริการลูกค้าของ ธ.ก.ส. ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบในพื้นที่ทดลองอยู่แล้ว ดำเนินการในกิจกรรมรณรงค์เพื่อจัดหาเงินออม (ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลโดยกระทรวงการคลัง)

3.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน

ในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากการศึกษากระบวนการของการบริหารจัดการ โดยมุ่งไปที่รูปแบบการ รับ - จ่าย เงินสงเคราะห์ศพ ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถที่จะใช้เครื่องมืออื่นใด ที่จะไปวัดความสำเร็จของกิจกรรมแทรกแซง หรือความสำเร็จของการวิจัยได้คือการนำข้อมูลทุติยภูมิ หมายถึง จำนวนการค้างชำระเงินสงเคราะห์ของสมาชิกและจำนวนการค้างจ่ายเงินสงเคราะห์ศพ ของสมาคม ฌาปนกิจสงเคราะห์ จำนวน 19 เดือน มาทดสอบเพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนของข้อมูล ในช่วงก่อนกิจกรรมแทรกแซงและหลังกิจกรรมแทรกแซง โดยอาศัยการเปรียบเทียบจำนวนสมาชิกค้างชำระระหว่างค่าแนวโน้มจากการพยากรณ์กับค่าจริง และจำนวนเงินสงเคราะห์ศพค้างจ่ายระหว่างค่าแนวโน้มจากการพยากรณ์กับค่าจริง แต่ก็มีตัวชี้วัด ที่สามารถกระทำได้ในทางการวิจัยพื้นฐานคือ ตัวชี้วัดทางด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินการของสมาคม ซึ่งเป็นการประเมินทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย อันประกอบด้วย สมาชิก จำนวน 91 คน คณะกรรมการ 6 คน และพนักงานจำนวน 3 คน

การทดสอบรูปแบบของกลยุทธ์

การทดสอบรูปแบบของกลยุทธ์ที่ใช้ในการแก้ปัญหาครั้งนี้ได้กำหนดให้กลุ่มทดลองจำนวน 100 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การออกแบบการทดลอง
2. การกำหนดแหล่งข้อมูล
3. การกำหนดการสุ่มตัวอย่างประชากร
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การออกแบบการทดลอง

การออกแบบการทดลองเป็นแผนแบบการศึกษาอนุกรมเวลา ทดสอบความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นช่วงหลังการใส่กิจกรรมแทรกแซงในระยะเวลาหนึ่ง โดยเป็นแผนแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Design)

$$\text{กลุ่มทดลอง} \quad \frac{\text{เวลา}}{O_1 - O_{12} \quad X \quad O_{13} - O_{19}}$$

$O_1 - O_{12}$ หมายถึง ข้อมูลย้อนหลัง เดือน ม.ค. - ธ.ค. 2540

$O_{13} - O_{19}$ หมายถึง ข้อมูลหลังกิจกรรมแทรกแซง ตั้งแต่เดือน ม.ค. - ก.ค. 41

X กิจกรรมแทรกแซง (Intervention)

แผนแบบนี้มีวิธีดำเนินการดังนี้คือ จัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิก่อนใส่กิจกรรมแทรกแซงเป็นเวลา 12 เดือนและเก็บข้อมูลหลังใส่กิจกรรมแทรกแซงอีก 7 เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่อง (Time Series Data) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์อนุกรมเวลา (Analysis of Time Series)

3.5 การกำหนดแหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่วิจัยจากพื้นที่อาศัยของประชากร ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ในอำเภอพล ทั้งหมด และอำเภอเวียงใหญ่ บางตำบล โดยเป็นพื้นที่การให้บริการของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ อำเภอ พล - เวียงใหญ่ รวมทั้งสิ้น 150 หมู่บ้าน ประกอบด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมด 17,315 คน

3.6 การกำหนดการสุ่มตัวอย่างประชากร

การสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรอาศัยในพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง และมีสภาพความเป็นอยู่ ที่คล้าย ๆ กันทั้งด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม แต่มีความแตกต่างกันบ้างก็เรื่องของ รายได้ เนื่องจากบางคนมีอาชีพเสริมนอกฤดูทำนา โดยประกอบอาชีพรับจ้าง จึงทำให้การกำหนด กลุ่มตัวอย่างต้องกระทำอย่างรอบคอบ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ว่าต้องเป็นสมาชิก ของสมาคมที่มีภูมิลำเนากระจายอยู่ในพื้นที่ทดลอง 150 หมู่บ้าน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มทดลอง จำนวน 168 คน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจงจาก ประชากร 150 หมู่บ้านหมู่บ้านละ 1 คน คณะกรรมการ 15 คน พนักงาน 3 คน
2. กลุ่มทดลองที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน หมายถึง จากจำนวนกลุ่มทดลองที่ สุ่มมา 168 คน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในด้านทัศนคติความพึง พอใจซึ่งเป็นการประเมินองค์กร ได้ในช่วงก่อนใส่กิจกรรมแทรกแซง ได้เพียง 100 คน เมื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติความพึงพอใจ ก่อนและหลังกั ิจกรรมแทรกแซง จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิมที่ตอบแบบสอบถามซึ่ง $N = 100$ ซึ่ง ประกอบด้วย สมาชิก 91 คน คณะกรรมการ 6 คน พนักงาน 3 คน

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และเนื่องจากทางสมาคมไม่ได้ จักเก็บข้อมูลในอดีตไว้เลย จึงทำให้ได้ข้อมูลระยะเวลา รวม 19 เดือน เป็นข้อมูลในช่วงตั้งแต่เดือน มกราคม 2540 ถึงเดือนกรกฎาคม 2541 ซึ่งเป็นข้อมูลจากรายงานจำนวนสมาชิกค้างชำระประจำ เดือน และข้อมูลจำนวนเงินสงเคราะห์ค้างจ่ายประจำเดือน

ในส่วนข้อมูลทัศนคติ ความพึงพอใจ ซึ่งเป็นข้อมูลจากการประเมินผลการดำเนินงานของสมาคม ฯ ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 168 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 100 คน นั้น (ภาคผนวก ก) ใช้แบบสอบถามที่จัดระดับการวัดจัดอันดับ (Ordinal Measurement) คำตอบแบ่งเป็น 5 อันดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง โดยข้อมูลที่ต้องการได้แก่

1. ประเมินเกี่ยวกับเงินสงเคราะห์เรียกเก็บล่วงหน้า
 - 1.1 เพดานสูงสุดของเงินสงเคราะห์
 - 1.2 อัตราการเรียกเก็บต่อปี
 - 1.3 วิธีแจ้งการเรียกเก็บเงินจากสมาชิก
 - 1.4 วิธีการรับชำระเงินจากสมาชิก
 - 1.5 ระยะเวลาการรับชำระเงินสงเคราะห์
2. ประเมินเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ศพ
 - 2.1 วิธีการจ่ายเงินสงเคราะห์
 - 2.2 ระยะเวลาการจ่ายเงินสงเคราะห์
 - 2.3 อัตราค่าธรรมเนียม
3. ประเมินถึงความเหมาะสมของวิธีการรับชำระเงิน
 - 3.1 ความสะดวก
 - 3.2 ความรวดเร็ว
 - 3.3 ความเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก
 - 3.4 ความพึงพอใจในวิธีการ
4. ประเมินสมาชิกเกี่ยวกับการใช้บัญชีเงินฝากเพื่อการฃาปนกิจสงเคราะห์
5. เก็บข้อมูลอัตราเงินสงเคราะห์ศพที่ควรจะเป็น

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพการสมรส การดำรงตำแหน่งทางสังคม และหน้าที่รับผิดชอบในสมาคม อายุ จำนวนสมาชิกในความดูแล อายุในวันสมัครเข้าเป็นสมาชิก ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก และรายได้ต่อเดือน โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive) ซึ่งได้แก่การแจกแจงความถี่ใช้โปรแกรม SPSS+PC for Win 7.5

การวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดผลการวิจัย เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินผลการทดลองของกิจกรรมแทรกแซงเนื่องจากข้อมูลที่จัดเก็บตามการสำรวจตัวชี้วัดได้กำหนดให้มีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลออกให้ชัดเจนได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น เพื่อต้องการให้มีความแม่นยำตรงสูงจำเป็นต้องใช้สถิติ Non-Parametric การออกแบบเครื่องมือวัดได้ออกแบบระดับการวัดของตัวแปรเป็นแบบมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) โดยลักษณะของข้อมูลมีจำนวน 2 ชุด มาจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันวัดก่อนและหลังทดลองกิจกรรมแทรกแซงและได้มีการจับคู่ของหน่วยตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังทดลอง (นิภา ศรีไพโรจน์, 2528) ในส่วนของข้อมูลที่วัดความพึงพอใจซึ่งเก็บจากแบบสอบถามจำนวน 100 ชุดนั้น ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติแบบ 2 - Related Sample Sign Test เป็นการทดสอบที่ใช้กับจำนวนเครื่องหมายบวกและลบตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงของความพึงพอใจในระยะก่อนการใส่กิจกรรมแทรกแซงและระยะเวลาหลังการใส่กิจกรรมแทรกแซง โดยค่าที่นำเสนอขึ้นประกอบด้วย ระดับความพึงพอใจในทางที่ดีขึ้น คงที่ และในทางที่เลวลง ค่า Z และค่า P-Value ใช้โปรแกรม SPSS+PC for Win Version 7.5

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ออกแบบการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่จะเป็นตัวชี้วัดผลการทดลองว่าก่อนใส่กิจกรรมแทรกแซงและหลังใส่กิจกรรมแทรกแซงกลุ่มตัวอย่างจะแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด โดยวิเคราะห์จากจำนวนเงินสงเคราะห์ศพค้างจ่ายและจำนวนสมาชิกค้างชำระเงินสงเคราะห์ แต่เนื่องจากทางสมาคมฯ ไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลทั้งสอง ตั้งแต่จัดตั้งสมาคมจนถึงปัจจุบัน ฉะนั้น ข้อมูลที่เก็บได้จึงเป็นเพียงข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บนับตั้งแต่วันเริ่มศึกษาสภาพปัญหาของสมาคม โดยเริ่มตั้งแต่ เดือนมกราคม 2540 ถึงเดือนกรกฎาคม 2541 รวม 19 เดือน โดยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อพยากรณ์จำนวนเงินสงเคราะห์ศพค้างจ่ายและจำนวนสมาชิกค้างชำระเงินสงเคราะห์ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2541 ค่าที่ได้จากการพยากรณ์จะถูกนำมาเปรียบเทียบกับสถิติจำนวนเงินสงเคราะห์ค้างจ่ายและจำนวนสมาชิกค้างชำระที่เกิดขึ้นจริง โดยใช้โปรแกรม Quantitative Systems for Business Plus